

MEGSZORULT RÓKA. (Lásd a 118. lapon.)

LII. köt. 8. szám. Ára negyed évre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr. 1897. február 21-én.
 Megjelen minden vasárnap 16 oldalon.

EGY JÓ KIS FIU TÖRTÉNETE.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

AGYON különböző hatása volt annak mikor bizonyossá lett, hogy Annuska valóban és véglegesen megszökött, és nem tér többé vissza.

Gabika szótlantul, kedvetlenül ödöngött hol a szobában hol a kert valamely félreeső részén s néha egy könyceppet morzsoltszét a szemében. Nem játszott, nem zajongott, az ebédnél alig evett és egész nap nem jutott eszébe sem, hogy mint máskor Borbála nénivel incselkedjék, tréfálkozzék; amikor ránézett is a néniére, tekintete olyan szomorú, olyan szemre-hányó volt, hogy Borbála néni alig tudta elviselni. De maga Borbála néni is kedvetlen volt. Igazán megszerette azt a leánykát, meg is bocsátott volna neki, ha őszinte vallomással jóvá teszi botlását és javulást ígér; de hogy előle inkább megszökött, már erre Borbála néni csak még komolyabban csóválta a fejét.

Magda legnyugodtabb maradt és ki is mondta, amit Borbála néni csak gondolt, de ki nem mondott; mert nem akarta Gabikát még inkább busítani. A vacsoránál ilyenképen szólt Magda:

— Most már csakugyan bizonyos, hogy Annuska nem tér vissza. No, ezzel maga bizonyította be legjobban a bűnösségét.

— Nem igaz! Az nem bizonyít semmit! pattant föl Gabika. Én sem maradnék ott, ahol rosszat gondolnak felőlem.

— Ó, ó, Gabikám! Nem igen jó prókátor vagy, felelé Magda gunyosan. A nénike nem csak úgy vaktában gondolt rosszat, hanem meg is találta Annuska ládájában

a lopott holmit és meggyőződött róla, hogy ki volt a tolvaj.

— Annuska nem tolvaj! És ha a néni mondja is, mégsem igaz!

Ilyen beszédet Borbála néni már mégsem engedhetett meg. Nyugodtan, de szigoruan szólt:

— Kedves fiam, ilyen szót ne halljak többet! Tudom, fájdalmas neked, hogy csalódnod kellett abban, akiben oly nagyon biztál, akit szerettél; nekem is fájdalmas, de azt mégsem tagadhatjuk el, amit a tulajdon szemünkkel látunk. Magdának igaza van. Annuska maga bizonyított szökésével maga ellen. Tettét el nem tagadhatta; de én felszólítottam, valljon meg mindent őszintén, magyarázza meg, mondja el, ami mentsége lehet, ígérjen javulást és akkor megbocsátok neki. De ő maga belátta, hogy semmi mentséget sem találhat és, ami a legszomorubb, javulást sem akart fogadni, inkább megszökött. No's, elég nagy vagy már te is annak a belátására, hogy Annuskával semmi igazságtalanság sem történt.

Nem, Gabika ezt semmiképp sem akarta belátni. De azt belátta, hogy a néniel nem vitatkozhatik. A néninek bizonyosan igaza van. Hiába törte Gabika a fejét, hogy megezáfolja, de hát . . . de hát azért attól sem tágitott, hogy neki is igaza van.

Motoszkált valami Gabikának a fejében, amit hallott, hogy Annuska mondta, mikor ládájából a sok idegen portéka elő került; de hát igaza volt Magdának: Gabika még nem igen vált volna be prókátornak. Maga sem tudta igazán, miért gondol erre vagy arra. És így az lett a vége, hogy elhalgatott.

Másnap is hallgatott. Nem duzzogott, nem makranczoskodott, csak nem volt

kedve semmihez; nem telt többé öröme benne, hogy itt van Borbála néninél. Esze ágába sem jutott, hogy haragudjék a nénire; de mégis úgy szorongatta valami a szívét. Egész nap csak úgy őgyelgett; hol a házból a kertbe, hol a kertből a házba ballagott. És este egyszerre csak így szólt:

— Nénikém... szeretnék haza menni... Ugy-e, holnap már haza mehetek?

Borbála néni meglepődve nézett rá.

— Mi jut eszedbe? Miért mennél haza? Még három hétig tart a vakáció.

— Tudom. De jobb szeretnék otthon lenni.

— Nagyon hizelgő reánk nézve! szólt Magda gunyosan. Mivel-hogy nincs már itt az a kedves pajtása, aki tolvajnak bizonyult, hát neki sincs maradása, mi nem kellünk neki.

— No, no, Magda leányom: a hű baráti érzést nem szabad gunyolni, még ha érdemtelennek szól is, mondá Borbála néni komolyan.

Gabika hálásan pillantott a nénire, azután pedig — ami nagy ritkaság volt nála — megvető és haragos tekintettel mérte Magdát végig.

— Köszönöm nénikém, hogy nem haragszik, amiért sajnálom szegény Annuskát, mondá. Azzal különben csöppet sem törődöm, hogy Magda mit beszél. Az első naptól fogva hogy ide jöttem, mindjárt tudtam, hogy rossz szívé leány. Nem akarok vele együtt lenni.

Magda elsápadt e szavakra. De a következő pillanatban már láng-vörös lett a haragtól és csipősen felelte:

— Ej ha, de kényes princez vagy! Talán bizony azt hiszed, törődik vele valaki, hogy te jónak vagy rossznak kegyeskedel őt tartani? Már csakugyan tulságosan

elkényeztettek, barátocskám! Nagyon is vakmerően fecsegsz!

— No, ne pöröljete, gyerekek! szólt közbe Borbála néni. Elég volt már a kellemetlenségéből.

De ebből a kis pörpatvarból is csak arról győződött meg Borbála néni, hogy Gabikának most már valóban nem lesz itt maradása. Engedni kell kívánságának, haza fogja küldeni. Mi haszna erőltetné a maradásra, mikor vége a vidámságának, az ártatlan örömeinek: mikor reá, a nénire, nehéz szívvvel gondol, bár nem mutatja; Magdára pedig haragszik és azt nem is tagadja. Vége a kedves, derült életnek itt, s Borbála néni szorongó szívvvel gondolt arra, hogy talán még egyébnek is vége: a Gabika szeretetének ő hozzája. Pedig ő már annyira a szívébe fogadta és a mostani viseleteért is jóformán még inkább megszerette. Mert hiszen nem okos dolog ugyan, de jó és nemes szívről tanuskodik, ha valaki semmiképp sem akarja elhinni a rosszat arról, akit jónak ismert és szeretett.

— Kár volt olyan keményen fognom a dologhoz, gondolá Borbála néni. Négy szem közt kellett volna elintéznem, hogy a többiek ne is tudjanak róla. Az a boldogtalan leányka talán még vissza tért volna a jó utra... Most már vége!

És Gabika másnap haza került. A világ pedig szépen tovább forgott régi módja szerint. A Borbála néni házában is megint úgy folyt minden, mint régente; nem volt többé sem zajongás, sem vidámság; sőt Borbála néni talán még kedvetlenebb volt mint valaha, kivált a hányszor Gabikára gondolt.

— Kedves jó fiúcska, mennyire sajnálom! Milyen szomorúsága támadt abból, aminek annyira örült!

No, ezt eltalálta; de csak úgy félig. Gabika gyakran gondolt a történetekre; de sokkal szeretőbb gyermek volt, hogy sem duzzogó képpel, panaszos sohajtozással kedvetlenséget okozzon szüleinek. Lassan-lassan vissza zökkent régi kerék-vágásába, le-lecsuszant a lépcső karfáján, incselkedett az öreg Zsuzsa szakácsnéval és persze mindig újra békét kötött vele egy pár darab jó vajjas pogácsa fejében. Borbála néniről pedig szeretettel emlékezett meg, csak hogy mindig hozzá tette:

— Annuskával még sem köllött volna úgy bánnia! Nem tudom ugyan, mit tehetett volna . . . de valami más . . . talán jobb lett volna. Szegény Annuska! Ugyan hová lett? Mi lett belőle?

Az utcán jártában mindig figyelmesen nézegetett szét, nem látja-e meg véletlenül valahol? De a szerencse nem kedvezett neki. Ám azért nem mondott le titkos szándékáról, hogy valamikor valamikép még kikutatja Annuskát.

— Csak Kurucz bácsival beszélhetnék! Ő egyszer már rátalált, bizonyosan rátalálna másodszor is az én kedvemért. Kár, hogy nincs többé itt közel poszton. Megkérem mamácskát, eresszen el hozzám . . . Nagyon messze lakik, de az öreg Zsuzsa elkísér, ha egy kicsit megezirógam.

De talán jó is volt, hogy az öreg az első napokban semmikép sem ért rá. Mert Kurucz uramtól Gabika nem azt hallotta volna, amit kívánt.

Épp egy-két nappal az után, hogy Annuska eltűnt, Kurucz né asszony egy szép vasárnapi délután azon tűnődött, hová ránduljon ki jó friss levegőre.

— Meglátogatom Annuskát. Már rég nem hallottam semmi hírt felőle. Estig megjáróm.

Vidáman kelt utra, de ugyan hosszú képpel tért haza. Eleinte nem is szólt az urának semmit arról, amit Borbála néniéknél megtudott; de Kurucz uram nem azért volt szemfüles, tapasztalt konstábler, hogy hamar észre ne vegye, ha valahol elfeslett valami. Ki is vallatta rövid idő alatt az asszonyt, aki még folyvást hüledezve mondta el, mit tudott meg Annuskáról. Kurucz uram pedig mind-inkább össze huzta a szemöldökét és mérgesen dörmögte:

— No már ezt nem hittem volna . . . ezt igazán nem hittem volna!

— Én pedig most sem hiszem! Nem én! mondá Kurucz né. Ártatlanul vádolják azt a szegény gyereket. Valami tévedés van a dologban.

Kurucz uram elgondolkozva rázogatta a fejét.

— Nem tudom én . . . nem tennem érte tűzbe a kezemet.

És azután minden nap újra meg újra eltűnődtek ezen a dolgon, meg egy kicsit vitatkoztak is. Kurucz né állhatatosan megmaradt a mellett, hogy Annuska ártatlan; Kurucz uram pedig épp oly állhatatosan rázogatta a fejét, úgy hogy a jó asszony már szinte rossz néven vette.

— Ej, látszik, hogy rendőr vagy! Mindenkiről csak rosszat gondolsz, mondá egy este Kurucz né türelmetlenül. Jobban ismerem én azt a szegény leánykát! Itt volt a szemem alatt hetekig, beláttam én a lelkébe és tudom, milyen jó és becsületes.

Kurucz uram megint csak rázta a fejét.

— Hiszen meglehet . . . de én már sokat tapasztaltam életemben. Volt a kezem alatt akár hány olyan ember, aki égre-földre esküdözött, hogy becsületes, magam

is elh
lan, m
végén
Kerül
kiszed

A
ember
mondt

Annus

De

és a f

nagy

Annus

és tol

—

haza!

—

történ

Csupa

Ne

del. F

vizet

ták,

föl is

hang

—

hol v

Az

most

már

—

uram

törté

jutot

G

A f

—

É

is elhittem, hogy olyan jámbor és ártatlan, mint a ma született bárány; de a végén mégis csak kisült a gonoszsága. Kerülne csak elémbe az a leány, majd kiszedném én belőle az igazat!

A véletlen sokszor furcsán játszik az emberrel. Épp amint Kurucz uram ezeket mondta, hirtelen fölnyilt az ajtó és . . . Annuska lépett be.

De nem egymaga jött, s Kurucz uram és a felesége nem is szólhattak hozzá a nagy ijedtségtől és meglepetéstől. Mert Annuska lihegve, erőlködve emelgetett és tolt előre egy félig ájult kis alakot.

— Vegyék át, segítsenek rajta, vigyék haza! kiáltá Annuska lelkendezve.

— A Gabika urfi! Jaj Istenem! Mi történt vele? kiáltá Kuruczné asszony. Csupa vér az arca . . . a keze!

Nem töltötték az időt hiába való beszéddel. Kurucz uram is, a felesége is gyorsan vizet hoztak, lefektették a fiút, locsolgatták, dörzsölgették és Gabika nem sokára föl is nyitotta a szemeit, aztán gyöngye hangon mondá:

— Köszönöm, Annuska . . . no . . . hol vagyok? . . . Hol vagy Annuska? . . .

Az ám . . . hol van? Kuruczék is csak most néztek szét utána, de hiába. Annuska már nem volt ott.

— Majd vissza jön, biztatta Kurucz uram. De hát hogy kerültek össze és mi történt, hogy Gabika urfi ilyen állapotba jutott?

Gabika felelni akart, de nem tudott. A fejéhez kapott és halkán sohajtá:

— Ó . . . a fejem . . . nagyon fáj!

És bágyadtan hanyatlott ismét vissza.

(Folytatása következik.)

BANDIKA.

HOVA dugtam hirtelen? . . .
 A cipőmet nem lelem.
 S iskolába, Bandikám,
 El is kéne menni tán!
 Azt mondja a madmazel:
 Szándékosan dugtam el.
 Iskolától reszketek,
 Tanulni nem szeretek;
 S hogy azért nem megyek én.
 Mert nem tudom a leczkém!
 Ugyan kérem: hagyja el,
 Édes, drága madmazel!
 A leczkémet jól tudom,
 Cipőm én el nem dugom;
 Mindig oda teszem le . . .
 Hopp! . . . ni, most jut eszembe . . .
 Kivitte a szobalány,
 Tiszta is azóta tán.
 A leczkét meg . . . hm . . . talán
 Még se tudnám igazán?
 Mig a cipőm felhuzom
 Gyorsan meg is tanulom.*

Hej Bandika, Bandika . . .
 Hej, alig ha, alig ha
 Ugy nincs: hogy a madmazel
 Az igazát mondta el!

HANNA.

AKIS Hannát második
Születése-napján
Ábrázolja ez a kép —
Ugy-e, milyen nagy lány?

Nem csak nagy, de ügyes is,
Okos, engedelmes;
Egész áldott nap sűrűg,
Rakosgat és rendez.

A cseléddel takarít
Reggel a kis fürge,
Butoron a porszemet
Schol meg nem tűrve.

A mamának délelőtt
Segít sütni-főzni;
Nem lehetne különben
A sok munkát győzni.

S míg memája foldoz, köt,
Avagy varr a gépen —
Piczi öcsét Jenőket
Mulattatja szépen:

»Hallgass drágám, mesélek,
Itt a könyv, a képes.«
Csitítgatja: »Szeretlek,
Ne sírj, Jenőm, édes!«

A jó Isten tartsa meg!
Derék lány a Hanna.
Szüleinek édesebb
Mint az égi manna.

MEGSZORULT RÓKA.

(Képpel a czimlapon.)

VAD-DÍSZNÓ vakmerő és veszedelmes
ficzkó; de szelid atyjafia, a mi házi
sertésünk, nem áll nagy vitézség hírében
és olyan okos állatnak sem tartják, mint
a kutyát, majmot vagy elefántot.

Néha azonban a szelid sertés is bebi-
zonyítja, hogy van neki bátorsága is, fur-
fangja is. Ilyen példát ábrázol czimképünk,
mely ugyancsak megszorult állapotban tűn-
teti föl róka komát.

Nem igen régen, Horvátországban for-
dult elő ez az érdekes eset. A földbirtokos,
akinek a jószágán történt, így beszélt el:

— Egy napon körül jártam a birto-
komon s amint a sertések számára kije-
lölt legelőre értem, a kondás nevetve szolt
hozzám:

— Tessék csak oda nézni, mit csinál-
nak azok a bolond pusikák!

Oda néztem és nagyot bámultam. Eleinte
nem is értettem, amit látok. A sertések
nagy körben álltak, haragosan rőfögve,
középen pedig egy róka izgett-mozgott
roppantul szűkülve. Mihelyt valamely
irányban indulni próbált, a vele szemközt

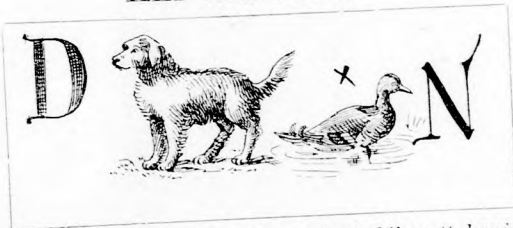
levő sertések lassan hátrább húzódtak, az oldalt és hátul levők pedig dühös rőfögéssel a róka felé rohantak, úgy hogy ez ijedten megállt. Erre aztán a sertések is megálltak, de nem mozdultak helyükből. Nyilván való volt, hogy valóságos ostrom-zár alá vették a ravasz rókát — fogva tartják.

A rókának bizonyosan malacz-pecsenyére fáj a foga és merészen tört be a sertések közé, de megjárta. Az erős öreg állatok körül fogták és róka koma bizonyosan tudta, hogy a sertésnek hatalmas agyare van; ha többen belé kapnak, rossz vége lehet. Csak viacsorgatta a fogait, de nem mert támadni, sőt ugyancsak szeretett volna menekülni.

Nagyon mulatságos jelenet volt és jó ideig tartott. Végre azonban a fortélyos róka mégis túljárt a sertések eszén. Hirtelen neki iramodott és nagy szökkenéssel keresztül ugrotta a szemközt állókat, aztán pár pillanat alatt eltűnt. A sertések nem üldözték, hanem nyugodtan legeltek, turkáltak tovább.

De ennek a rókának alkalmasint elmúlt a kedve a malacz-pecsenyétől.

KÉP-REJTVÉNY.

A megfejtők névsorából elsőnek kihuzott kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„**Tannenburgi Róza**“.

Irta Schmid Kristóf, átdolgozta Donászy Ferencz; hat színes képpel, szép vászon-kötésben.

KÉPEK

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETÉBŐL.

Az ifju Mátyás király.

(Vége.)

(Képekkel a 120., 121. és 124. lapokon.)

IZENHAT éves volt Mátyás, még csak néhány hónapja ült a királyi trónuson, midőn már megmutatta, hogy méltó fia a nagy Hunyadi Jánosnak. Nem hederitenek rá a büszke főurak? No, csak várjanak egy kicsit. Nagybátyja, a kormányzó Szilágyi Mihály, nem enged neki bele-szólást semmibe, mert még gyerekeknek nézi? Majd másképp lesz ez is. És mindenféle idegen had könnyű prédának véli szép Magyarországot? Csalódhatnak.

És az ifju Mátyás bámulatos erővel és bölcseséggel látott dologhoz. Azon kezdte, hogy nagybátyját, Szilágyit, lemondatta a kormányzóságról. Mérgelődött az öreg ur és csupa daczból meg is tette, amit Mátyás kívánt.

— Egy hét mulva már könyörögni fogsz, hogy segítsék. Mit tudhat ilyen fiatal ember az ország dolgához?

Hát iziben megmutatta Mátyás, mit tudhat. Legsürgetősebbnek azt találta, hogy idegenek ne garázdálkodjanak az országában. Tehát sereget gyűjtött és kemény harcok után kiverte a zsebrák hadat Magyarországból.

Nagyot néztek a hatalmas urak, mikor az a fitymált fiatal király rövid idő alatt kitisztította az országot a zsebrák gyüle-vész bandáktól, amit ők hosszabb idő óta nem birtak megtenni. De még nagyobbat néztek arra, ami ezután következett. Mert Mátyás így szólt:

— Törvény és igazság uralkodjék országomban! Az én királyi parancsomnak pedig mindenki, szegény és gazdag egyformán engedelmeskedjék!

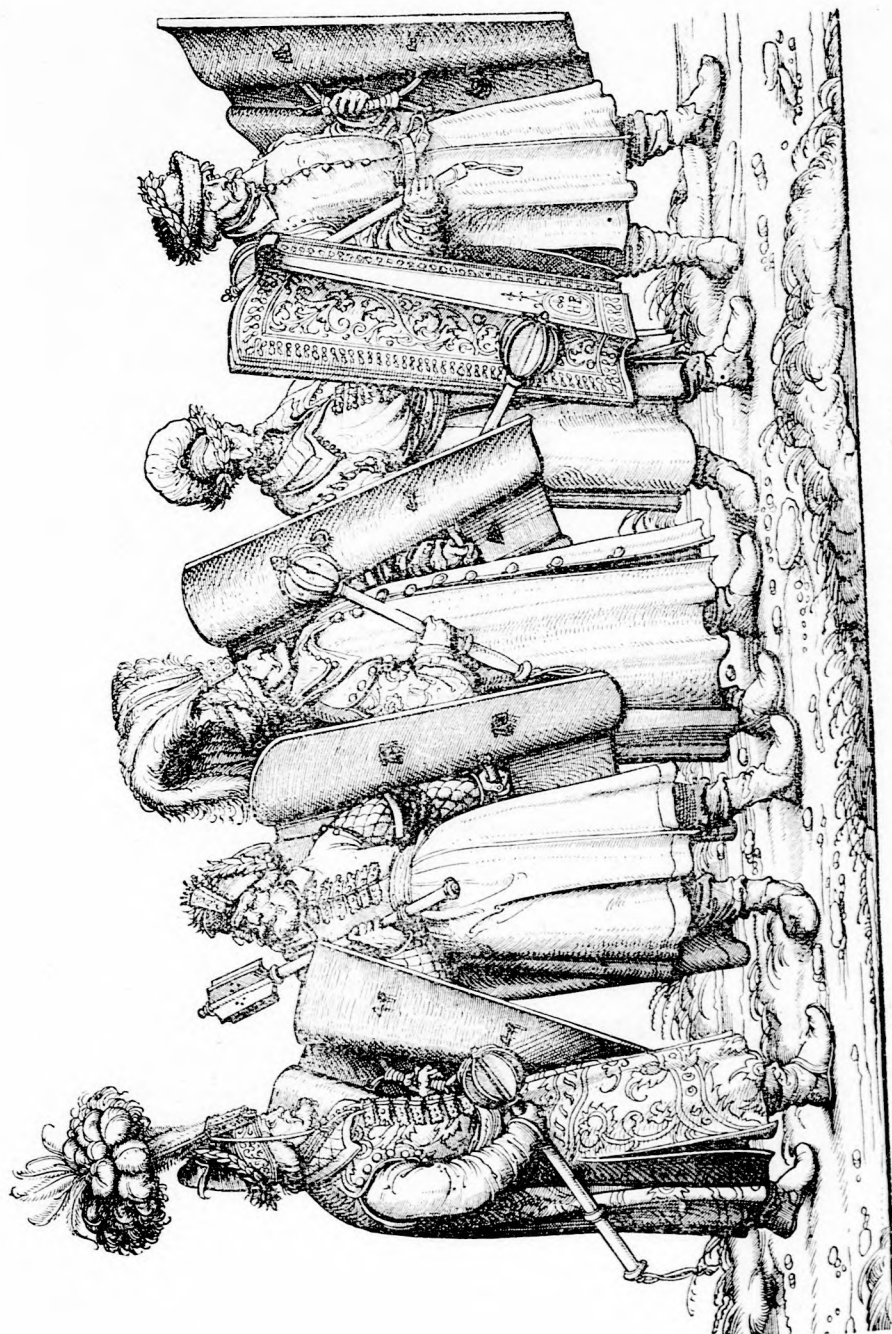
No, már erre csak nevettek. Ebből ugyan semmi sem lesz. Ilyet csak meggondolatlan ifju hirdethet: ve'ök, a hatalmasokkal szemben. Próbálja meg!

MÁTYÁS KIRÁLY IFJUKORI ARCZKÉPE.

Meg is próbálta Mátyás, még pedig, nagy sajnálatára, a saját nagybátyján, Szilágyin kellett a példát megkezdenie.

Meghagyta ugyanis Szilágyinak, hogy sereget gyűjtvén, vonuljon a török ellen. De a
(Folytatása a 122. lapon.)

MAGYAR FŐURAK MÁTYÁS KIRÁLY KORÁBAN.

(Folytatás a 120. laphoz.)

nyakas öreg ur olyan formát gondolt, hogy már biz' ő majd csak azt teszi, amit maga lát jónak, neki nem parancsol az ő bajsz-talan öcsse, ha bár király is. Gyűjtött tehát sereget, de nem a törökre vitte, hanem az akkori hatalmaskodó, erőszakoskodó nagy urak szokása szerint rácsapott itthon több városra, amelyekre haragudott s amelyeken most kitöltötte a boszuját. Megtették mások is sokszor, semmi bajuk sem lett. Mert a megsarczott, megkínzott szegény emberek, hogy menének csak panaszkodni is a hatalmas főur ellen?

Ámde Mátyás meg sem várta,³ hogy panaszkodjanak. Mihelyt hírére vette az öreg ur gonosz csinijének, rögtön királyi színe elé rendelte Szilágyit kemény dorgálás után fogságra ítélte, melyet Világos várában kell kitöltenie. Ámult-bámult, dult-fult Szilágyi. Őt meri elítélni a saját unokaöcsse, akit ő tett meg királynak!

— Hát bilincset nem veretnél kezemrelábamra? kiáltá dühösen és gunyosan. Ha talán nincs bilincsed, hozass a szekeremről. Mert én hoztam ám magammal, csak hogy neked szántam, mert megérdemled, hogy hálátlanságodért lánczra verve tömlöczbe kerülj!

Szörnyű felségsértés volt ez és Mátyás kijelentette, hogy Szilágyinak ezért meg kell halnia. Már erre mindenki megdöbbsent és Lábatlan Gergely, a világosi várnagy maga sietett Mátyás királyhoz, hogy megtudja, igaz-e? — a saját nagy-bátyját képes volna Mátyás kivégeztetni?

Megnyugodva tért Lábatlan uram vissza a várba. Dehogy szomjazott Mátyás valakinek a vérére!

— Csak tudniok kell, mi érheti őket, mondá. Egy kis megriadás nem árt a hatalmaskodóknak. Jó öreg nagybátyám pedig nagyot vétett a szegény nép ellen is, ellenem, az ország [királya ellen is. Sajnálom, de vagy egy esztendeig fogoly lesz a világosi várban. Tanuljanak a példáján!

Megrettentek Garáék, Ujlakyék és a többi hatalmaskodó főurak. Hiszen ez borzasztó! Ez a fiatal király a nyakukra nő! Ez nagyon jól tudja, mit köll tennie és ezzel szemben nincs más hátra, mint engedelmeskedni, vagy nyíltan föllázadni.

Hát azt választották, hogy föllázadnak, pártot ütnek Mátyás ellen. A Dunántul gyűltek össze.

— Ezt nem türhetjük! Szerencsére Mátyás még nem igazi király, nincs megkoronázva. Elcsapjuk, helyébe Fridrik német császárt választjuk meg. Ennek más országa is van, ritkán fog ide jönni, ránk bizza az ország dolgát.

Igy beszéltek és meg is tették. Kimondták, hogy a trónus üres és Fridriket választották meg királynak. Fridrik nagy örömmel elfogadta, erős sereggel azonnal be is jött az országba és mert a magyar szent korona nála volt, hát a párt-ütők Németujhelytt meg is koronázták. Mátyásnak még a megmaradt hivei is úgy látták, hogy most már vége a királyságának. Hogy is ne? Az ország leghatalmasabb urai szövettek ellene egy hatalmas szomszéd császárral! Hogy állhasson meg ez a fiatal király?

Megmutatta Mátyás. Össze hívta Budára azokat, akik még nem csatlakoztak a párt-ütökhöz. Mikor együtt voltak, nyugodtan, komolyan középük lépett és így szólt:

— Nem áhitottam, nem kerestem a koronát, de ti megválasztottatok királyoknak. Tudnom kell, hitek akartok-e lenni hozzám? Nem erőltetek a hűségre, ha nincs a szívetekben; tehát szóljatok őszintén. Ha nem számíthatok hűségtekre, akkor a korona nekem csak terhemre, az országnak kárára van. Lemondok róla, mert semmi jót sem tehetek.

— Nem, nem! Hivaid vagyunk mind halálig! kiálták mindnyájan meghatva és föllekesevde.

— Akkor hát fegyverre! Meg köll fenytetni a párt-ütöket, ki köll kergetni a betolakodott német császárt!

Sereget gyűjtöttek s a macsói bán vezérelte az ellenség ellen. De bizony rosszul járt. A párt-ütőknek és Fridrik császárnak egyesült serege sokkal erősebb volt, csufosan megverte a macsói bánt. A vert sereg szégyenkezve tért vissza Mátyás elé és a vezér meg a hadnagyok pironkodva mondták a királynak, hogy a megfutamodott sereget büntetésül tizedeltesse meg, azaz minden tizedik vitézt végeztesse ki. Akkor ez volt a hadi szokás.

Mátyás azonban, a nemes szívű, bölcs elméjű ifjú király így válaszolt:

— Nem, derék vitézeim, azt nem teszem. Ártatlant érhetne a büntetés, olyat, aki hősiiesen harczolt. Nem így kell kiköszörülni a csorbát. Forduljatok vissza, harczoljatok újra és mind-addig, amíg le nem győztétek az ellenséget. Ha győztetek, akkor jóvá is tettétek a hibátokat.

Föllekesült a sereg a nagy-lelkű szavak hallatára és égett a vágytól, hogy lemossa magáról a vereség foltját. Vissza tért a harcz-mezőre és hősi halál-megvetéssel harczolt, teljesen szétverte az ellenséget. Frid-

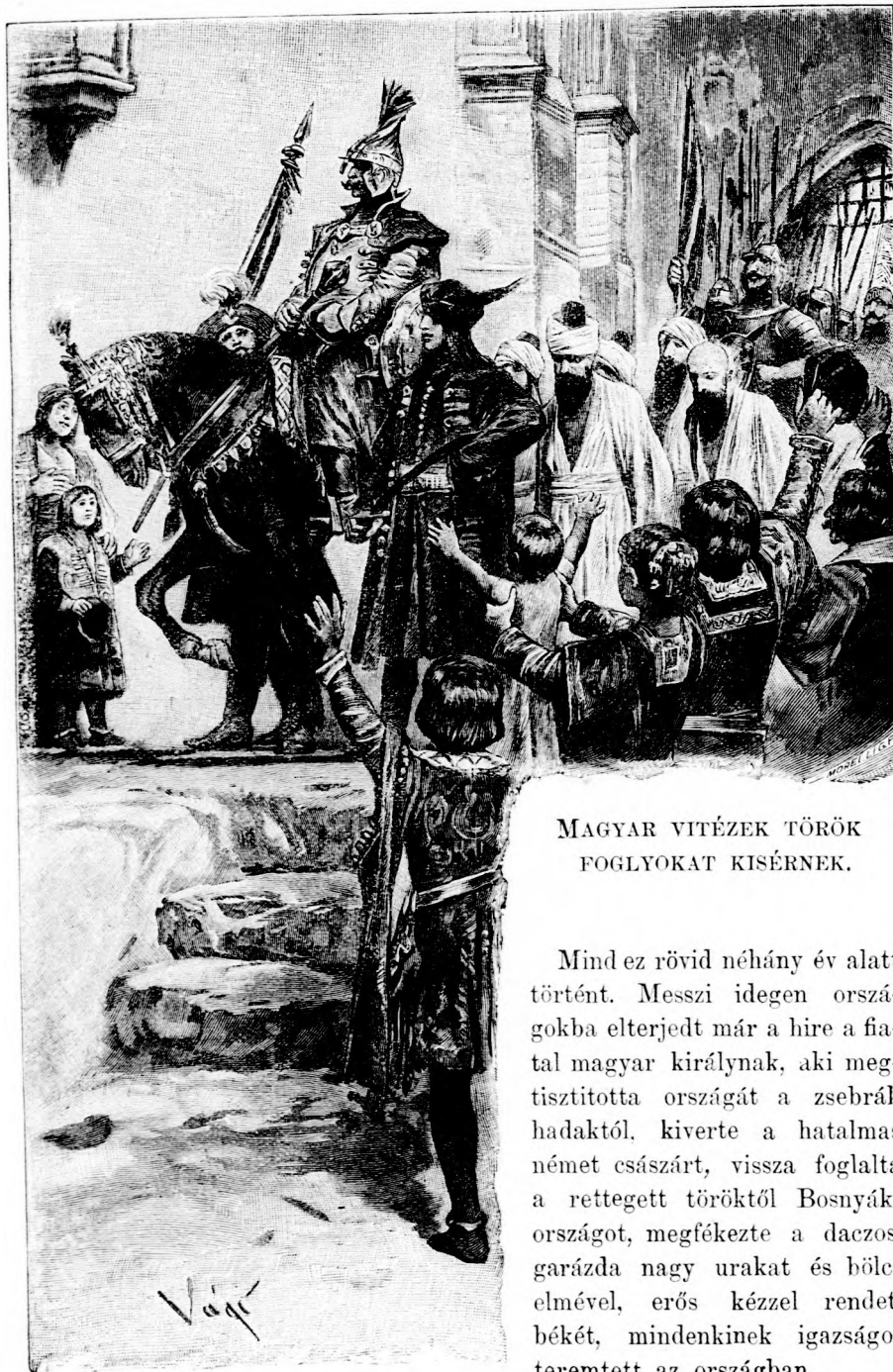
rik császár esze nélkül futott haza, a párt-ütő urak pedig meghunyászkodva hódoltak Mátyásnak.

Ez a veszedelem is el volt tehát háritva; de Mátyás még most sem koronáztathatta meg magát, mert Fridrik császár magával vitte a magyar szent koronát. Azt azonban belátta Fridrik, hogy biz' ő belőle soha sem lesz magyar király, tehát most már alkudozni kezdett, hogy kiadja a koronát Mátyásnak. Nagyon elmúlt a kedve attól, hogy gunyolja a fiatal királyt, aki oly csufosan megfutamította.

Mátyás kész volt az alkudozásra, de e mellett egy fontos dolgot akart előbb elvégezni: vissza szerezni a töröktől Bosnyák-országot. Maga vezette erős seregét a bosnya földre és sűrű csatákban sorra verte az ellenséges hadakat, hatvan várat és megerősített várost foglalt el. De a legerősebb várnál, Jaiczánál megakadt. Vezérei, vitézei itt sehogy sem boldogultak, nem bírták a várat bevenni.

— Minden várnak van valahol egy gyöngye pontja, azt kell megtalálni, ott kell ostromolni! mondá Mátyás.

Keresték, de nem találták, mert közel sem igen lehetett félni a vár-hegyhez, melynek tövében nagy folyó folyik. Ekkor Mátyás maga ült csónakba és a folyón lassan evezve, egészen közlelől vizsgálgatta a várat. Lövöldöztek rá a várból, de nem törődött vele. Mikor vissza tért, tudta, amit tudni akart. Más nap új rohamot parancsolt és be is vette a várat, aztán rövid idő alatt vissza hódította egész Bosnyákországot. Diadalmasan, nagy zsákmánnyal, sok török hadi-fogollyal tért vissza Buda-várába s az egész magyar nemzet ujjongva dicsőítette.

MAGYAR VITÉZEK TÖRÖK
FOGLYOKAT KISÉRNEK.

Mind ez rövid néhány év alatt történt. Messzi idegen országokba elterjedt már a híre a fiatal magyar királynak, aki megtisztította országát a zsebrák hadaktól, kiverte a hatalmas német császárt, vissza foglalta a rettegett töröktől Bosnyák-országot, megfékezte a daczos, garázda nagy urakat és bölcs elmével, erős kézzel rendet, békét, mindenkinek igazságot teremtett az országban.

És Mátyás ekkor még csak husz éves volt. Most már Fridrik császár sem ellenkezett tovább, hanem, nagy összeg pénzért ugyan, de haza küldte a magyar szent koronát és Mátyás 1464-ben Székes-Fejérvárt megkoronáztatta magát. Az összes külföldi uralkodók fényes követségeket küldtek az ünnepre s az egész magyar nemzet: ur és pór, gazdag és szegény egyaránt lelkesülten hódolt a láng-elméjű ifjú Mátyás királynak.

Igy kezdődött Mátyás király uralkodása, mely azután még majd harmincz esztendeig tartott, egyre növekedő fénnel és dicsőséggel, örök büszkeségére a magyar nemzetnek.

GONDOLKOZIK-E AZ ÁLLAT ?

HOGY igazán gondolkodnak az ugy nevezett okatlan állatok, bizonyítják a következő példák.

Alig nyithatnám meg a sort méltóbb darabbal, mint az állati háladatosság ama megható példájával, melyet *Androklus*ról és az ő oroszlánjáról mintegy kétezer éve őriz a száj-hagyomány.

Androklus ugyanis mint rab-szökevény üldözői elől egy sötét, barlangba menekül. Alig szokja meg azonban szeme a sötétséget, hatalmas oroszlánt pillant meg amint éppen feléje közeledik. Csaknem megkövülve a rémülettől, alig akar hinni szemének — midőn a félelmes állat panaszos nyöszörgéssel a talpát nyujtja feléje, melybe egy tövis volt bedagadva. *Androklus* kihuzta a tövist, az oroszlán pedig kinyalta sebé s szinte marasztalni látszott megmentőjét, amint az kifelé indult a veszedelmes oduból.

A véletlen ugy akarta, hogy midőn *Androklust* újra elfogták, akkor kerüljön fogságba a hatalmas oroszlán is, és éppen ő legyen végre-hajtója a szökevényre mért halálos ítéletnek, mely abból állott, hogy a

szökevényeket kiéheztetett vad-állatok ketrecébe lökték bele. De óh, csodák csodája!... az oroszlán, a helyett, hogy áldozatára vetné magát, el kezdi annak kezeit nyalogatni s farkcsóválva heveredik le melléje a földre. A szegény elítelt megfejtette a rejtélyt s vissza nyerve szabadságát, a hálás oroszlánt is ajándékkal kapta.

Szent *Gerazim* a Jordán partján szintén kihuzta egy oroszlán talpából a tövist. A fene-vad ennek következtében levetkőzve ádáz természetét, hű kísérője lett a szent férfinak, ennek halála után pedig a sirján lehelte ki páráját.

Szent *Gellért* püspök pedig még bakonyi szerzetes korában egy farkast gyógyított meg hasonló módon. Ez is egészen megszeliidült s valóságos házi állattá letc.

*

Egy szakács, megunván az örökös vesződséget a kuktákkal, két uszkárt tanított ki a pecsenye forgatásra. A két kutya hiven teljesítette a kötelességet, pontosan föl váltva egymást a nyárs mellett, amint az ideje elérkezett. Az egyik kutya egyszer megbetegedett. Ezt megértvén a másik, minden kényszerítés nélkül magára vállalta a nyárs forgatását társa helyett is. Amint azonban a másik jobban lett, semmiféle erőszakkal nem volt rábirható, hogy a nyársat a munkától elszokott másik uszkár helyett újra folytassa. Nem volt hát melegség s a most már meggyógyult kutyát kellett újra munkába fogni, mit azonban társa továbbra is lelkiismeretesen megosztott vele, átvéve mindig a nyársat, amint a sor újra reá került.

*

Még esztergomi diák koromba hallottam egyet tanáromtól, hogy egy elefánt a vezetőjével rendszeren egy szabó-műhely előtt szokott elhaladni, orrmányát rendszeren az ablakon át dugta be a műhelybe, ahol a legények holmi maradék kenyér vagy gyümölcs-darabokkal szokták megkínálni. Egyszer ez egyik legény, mint ha még valamit nyujtani akarna neki, megbökte tujé-

vel az elefántnak érzékeny orrmányát. Ez, a helyett, hogy rögtön megtépázta volna az incselkedőt, szépen hátra húzódott és eltávozott, mint ha mi sem történt volna. Kisvártatva azonban egyedül tért vissza s jól megszárt orrmányából úgy tele föcskendezte a pajkos szabó-legényt, akár csak a tenger fenekéről halászták volna ki.

*

A következő történetet is ugyan-ettől a tanáromtól hallottam. Egy szajkó rászólt az ablakból egy fa-áruló emberre:

— Hogy a fa?

— Három forint! felelt a kérdező.

— Hajts be! szólal meg újra az előbbi hang; s bár az ember senkit sem látott, behajtott az udvarra s lerakta a fát. Csak mikor az urat fölkeresve a fa árát kérte, tudódott ki szajkó uram csíny-tevése, mire a gazda nagy haragosan oda megy a szajkóhoz s folyton azt kiabálta a bünös fülébe, hogy:

— Fát vettél? Fát vettél? S úgy megtépázta a madár feje-bubját, hogy tollainak egy része az ujjai közt maradt.

Rövid időn a gazdát egy barátja látogatja meg. A szajkó, alig hogy a vendég leveszi a kalapját, észre veszi, hogy kopasz. Egyszerre rákezdli, hogy:

— Fát vettél! Fát vettél?

A gazda megmagyarázta a különös kíváncsiság okát s jót nevettek rajta.

*

Nem kevésbé nevezetes az az eset, melyet egy életes egyházi férfitól hallottam:

Egy kutya ugyanis minden reggel megkapta a két krajezárját, mellyel rögtön egy kapu-alatti boltba futott kiflit venni. Látva azonban, hogy a kapu alatt kolbászt is árulnak, csak hogy azért valamivel többet kell fizetni: két vagy három nap össze rakta a reggelire kapott két krajezárokat, hogy az ekként össze gazdálkodott 4 vagy 6 krért azután ő is kolbászt kapjon. Ami ő kutyaságának állítólag sikerült is.

*

Brehm, a híres természet-tudós, beszéli, hogy egy veréb-család elfoglalta egy fecské-pár fészket; s mivel a fecské-párnak a fészek vissza vivására irányzott minden küzdelmük sikertelen maradt, látszólag megnyugodva sorsában tova szállt. Nem sokára azonban újból vissza tért, egész sereg fecskétől kísérvé. Mindenik fecské azután egy darab sarat hozott a csőrében, mellyel betapasztották a szegény verébpárt úgy, hogy a feje sem látszott ki a bitorlott fészkekből, melyben nem sokára éhen veszett.*)

*

Egy barátomnak igen szép vizslája volt, mellyel a vendéglőből hordatott ebédet. Az utolsó étel után, szájával egyet csettentve, e szavakkal szokott az asztaltól fölkelni: »Vége az ebédnek!«

Egy alkalommal a kutya nem ette meg a számára kitálalt főzeléket. Kétségkívül valami jobb falatot várt, amiben már többször volt része. Egyszer csak elhangzik a szokott csettentés: »Vége az ebédnek!« S a gazda fölkel az asztal mellől. A kutya nem veszi tréfára a dolgot, hanem hirtelen ott terem a főzelék mellett s az egészet az utolsó morzsaig fölfalja.

*

Az élés-kamrában annyira elszaporodott a patkány, hogy minden rágható tárgy elpusztult az éles fogak alatt. A házi asszony már nem állhatta a dolgot s átküldött a szomszédba macskáért. A macska először figyelve megáll, majd a fal mentén körül-járja a kamrát, szak-értőleg kémelve a dolgok állását. Amidőn már eleget tudott, mint aki semmi kedvet sem érez patkányirtásra, a nyitott ajtón eltávozik.

A háziak már elfelejtették a dolgot, midőn egy alkonyatkor szokatlan nyávogásra váltak figyelmessé. Kimennek az udvarra . . . hát nem csekély meglepe-

*) Teljesen hasonló esetnek magam voltam bámuló szemtanuja az Athenaeum-épület második udvarában ez előtt tizenegy évvel.

Forgó bácsi.

téssel látják, hogy a szomszédék macskájának vezérlete alatt egész macska-csapat ostromolja a kamra ajtaját, kérve bebotcsátást. Természetesen kinyitották az ajtót a különös had előtt, s pár nap alatt hire sem volt ott a patkánynak.

*

Egyszer az Erzsébet-tér nyugoti oldalán a Bálvány-utca felé haladtam, midőn a Mocsonyiház fölött egy vércsét pillantottam meg, alattomos lassúsággal lefelé ereszkedve, mint ha lecsapni készülne a fákon csiripoló veréb-csoportra, hogy valamelyiket zsákmányul ejtse. Az erzsébet-téri platánok történelmi nevezetességü verebei azonban, mint egy adott jelre, nagy robajjal felröptek s vészes csiripolással s nagy kszizsi, szü-szü, kszizsi között repültek a vércse fölébe, hogy ez rájuk le ne esaphasson, mert a ragadozó madár csak így bír vadászni. *)

*

Hugomnak volt egy szép macskája, mely alig fél-éves korában maga tudott a pitarba nyíló ajtón ki és bejárni. Az ajtó kilincse ugyanis oly könnyen járt, hogy csak érinteni köllött és az ajtó, hihetőleg a sarok-vas némi ferdesége következtében, magától nyílt. A mi macskánk tehát rendszeren fölugrott a bejáratnál levő szekrénykére, s lábával addig tapogatta a kilincset, míg a kellő nyomintásra a zár engedett s az ajtó szép csöndesen föltáruulva, ő a szekrény tetejéről egyenesen a pitarba ugrott. A bejövételre pedig azt a nem kevésbé elmés módot eszelte ki, hogy kívülről addig ugrált a kilincse, míg sikerült azt össze tett két lábával elkapnia, s az ajtó szépen kinyílt. Egerészni azonban soha sem tanult meg. Sőt midőn egyszer eger-fogóban fogott egeret dobtunk eléje, ijedten megfutott előle.

*

Még vácsi diák-koromban látogatóban voltam egy jó barátomnál, kinek testvér-

*) Ezt is több ízben személyesen tapasztaltam.

F. B.

nénje egy kis mopszlit tartott, mely érkezésemkor rendesen megugatott ugyan, de később aztán többnyire kibékült velem. Egyszer, hogy-hogy nem: elég szerencsétlen voltam a kis mopszinak a lábára lépni. A kis állatt rémitő visitással menekült el urnőjéhez, a levegőbe lógatva első lábát, mint ha csak czérna-szálon lógott volna. Mondanom sem köll, hogy kegyvesztett lettem s pár hétig nem is mertem a ház tájékára menni.

A mopszi azonban alig ha neheztelt rám a neki okozott fájdalomért, mert a sok becézés, kényeztetés annyira megkedvelte vele a három lábón járást, hogy mikor végre mégis rászántam magam barátomnak újabb meglátogatására: ő kelme még akkor is a levegőbe lógatta az első jobb-lábát.

Tanulmányozni kezdtük a kis imposztort, s ime rájöttünk, hogy ő bizony szépen négy lábón futkos, mikor azt hiszi, hogy senki sem látja; de rögtön felhuzza valamelyik lábát, amint a házi-nép szeme elé kerül. Azt persze már nem érte föl kutyaésszel, hogy ha ő váltogatva fájlalja hol egyik, hol másik lábát, amint neki épen kényelmesebb: könnyen rá lehet jönni a hamisságára. Vagy talán minket tartott együgyűeknek, hogy nem fogjuk észre venni az ő csalafintaságát? Bizony bizony, talán még az se lehetetlen.

Gyula bácsi.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LII. köt. 6-dik számában közölt betűrejtvény megfejtése:

Fenséges, alattomos.

Helyesen fejtették meg: Badies Gizella, Mérey Ágosta, Boros Emmike, Hollaky Ferencz, Berecz Kálmán, Balassa Győző, Herczeg Ilonka és Albert, Mátyás Miczi, Rakovszky László, Schwarz József és Béla, Magassy Emil, Hana Mariska, Engel Ödön, Vadas Zoltán, Graef Márta és Paula, Löbl Irma, Danielisz Margit, Gyermek Kálmán, Záborszky Mariska és Dezső, Probstner Artur, Gallatz Imre, Bohrandt Lajos, Várszeghy Jancsika, Furman Jancsika, Kalmár Rózsika, Szilágyi Erzsike, Büchler Károly, Bozó Margitka

Spitzer Jolánka és Fánika, Fáy Endre és Árpád, Kazy Livia, Sármezey Miczi és Annuska, Korbuly Józsika, Zoltán Vera, Loósz Dezső, Fischl Izabella, Nékám István és Ervin, Zombory Margit és Géza, Bajnóczy Józsika, Kuzma Albi, Krausz Géza, Schwabach Andor, Szabó Kornél, Spitz Janka, Szathmáry-Király Jolán, Kricsa Andorka, Czeloth Irénke, Jamniczky Mária, Perci Imre, Piller Géza, Szathmáry Anta, Rajzinger Sarolta, Mikus Margitka, Roth Pál (ha a neved nem volt a megfejtők lajstromában, jele, hogy a leveled nem jutott el hozzám. *F. b.*), Pongrácz Margit, Schwarcz testvérek, Riedel Emmike (a »Kis Lap« szerkesztőjének neve »Forgó bácsi« és nem »Forgó N«. Fölösleges a levél bepecsételése is. *F. b.*), Fazekas Ida és Piroška, Vancsó Anna, Endreffy Erzi és Zseni, Dukesz Anna és István, Weszter Béla, Lányi Adolf, Barkóczy György, Koronhály Zoltán, Szöllősy Ádika és Marietta, Weisz Béla, Pick Imre, Marczel és Egon, Nagy Lenke és Ernő, ifj. Wolf Gyula, Sztrakonieczky Károly, Sier Ericszike.

Részben fejtették meg: Lányi Andor, Rosenfeld testvérek, Diémár Kálmán, Zádor György, Jurenák Ferencz, Gaszner Ilonka, Robitsek Anna, Engelmann Jenő, Vajda Marietta és Ferencz, Robert Lajos, Parsch Gyuri, Pilz Erika és Felice, ifj. Csorba Menyhért, Kőszegváry Jolánka, Schweiger Margit, Taxner Béla, Fodor Malvina, Rotter Dóra és Teréz, Kövesi Jenő, Sántha Dezső, Szalkai Bandi és Pál, Szamek Margit, Braun Adrienne, Spitz Jolán és Dezső, Michnay Gitka, Kis Károly, Pick Margit, Mándy Thyra, Bogyay Ernő, Honig Elza, Mandel Jolánka, Chemez Margit.

A jutalom kisorsolása szabály-szerűen megtörténvén nyertes lett *Magassy Emil, Budapestén*, kinek a jutalom-könyvet (»Fény és bor«, történeti elbeszélések, írta *Remellay Gusztáv*, két könyv-matu képpel, színes kemény táblába kötve) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »Kis Lap« LII. köt. 5-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Szalkai Bandi és Pál, Tölg Vilmos, Mihályi Ilonka és Juliska, Sonnenfeld Flora, Walter Mariska, Riedel Emmike, Piller Géza, Reich Erzsike, Almássy Georgine, ifj. Szikula Andor.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Weisz Ottó. Azok a versikék nagyon gyarlóska kísérletek. De az nem baj, mert nem szükséges, hogy verset irjatok. Inkább csak olvassátok. — **Lövinger Ida.** Épp akkor, hogy felétek olyan kemény hideg járt, mi itten tavaszi kabátban sétáltunk. — **Ranzenberger Lajos.** Első leveledben választ kérsz arra, hova címezd leveledet? S én erre a leveledre válaszolok. Tehát megkaptam. Tehát tudod, hova intézd. — **Daczó Ger-**

gely. Hogyan képződik a hó, épp a multkor olvashattad a »Kis Lap«-ban. — **Löwensohn Imre.** Szent a béke. — **Robitsek Anna.** Sorát várja. — **Orosházárci** ismét egy szeleburdi küldte be a megfejtést, mely alól nevét kifelede. — **Oláh Misi.** A dárda-dobás is igen ajánlatos testgyakorlat. Nehány év előtt Zürichben láttam 10—14 éves fiukat dárdányi léceket dobálni egy tágas udvaron. Falun, ahol nincsenek olyan szűk udvarok mint a nagy városban, kísérletet is tehetnétek. Épp ilyen edző a parittyázás is. Dávidról, a királyi parittyázóruul beszéli a sz. Irás, milyen jól tudott banni a parittyával. A történelemben vagy a régiségtanban majd megismerkedel a discus-dobókkal, a görög és római parittyázó ifjakkal is. — **Schoenberg Irén és Marcsa.** Most kérdez, hogy mi is az a Millennium? Nincs körülöttek senki, aki erre a kérdésre válaszolna nektek? Vagy tán, hogy csak a mult novemberben jöttetek a világra? Panasztokkal a *kiadó-hivatalhoz* forduljatok. A rejtvényekben nincs hiba, de szokatlan. Nem minden olvasó-társatok ismeri a gyári berendezést; pedig nekem valamennyire kell tekintettel lennem. Az Irénke névjegyét szívesen fogadom, de a külön beküldésnek semmi értelme, ha nem látogatást jelent, vagy valamely közleményt nem irsz rá. — **Frollo Jerómos.** Indián történetet nem sokára kaptok. — **Löbl Irma.** Mi az az égár és mi az a keka? Mert a koczka-rejtvényed 2-ik és 3-ik merőleges sora ezt a két ismeretlen szót tünteti föl. Pedig épp most külditek be a megfejtését, egy hasonló rejtvénynek, melyről mintát vehettél volna. — **Hoódy Gabi.** Csak igyekezzél mindenben hasonlítani a te kis druszádhoz, aki a most folyó elbeszélésünknek hőse. — **Ida néni.** Levél megy. — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉS.

Steiner Jancsi (V. József-tér 11.) Deutsch Hedivel, Nagy Béla Szalay Károllyal.

ROVÁS.

Mintha csak fövénybe irnám: sok kis olvasóinnál csak épp annyi látszatja van intéseimnek. Ezen a héten csüstől özönlött be a gondatlan, poczás, girbe-gurba írásu levelek áradata. Nem jöhetnek tehát tekintetbe a következő beküldők: *Fl. K. — P. Gy. — V. M. és F. — R. L. — St. I. — St. J. — Sz. M. — és B. G.*

JÓ SZIV.

Az éhező és fázó iskolás gyermekek részére: *Zombory Margit és Géza gyűjtése 50 kr., Lőrinczy Mariska és Bandika 1 frt 40 kr., »Egy volt hü olvasó« 10 frt.*

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon!
F. b.